

יורים תש"ד: אינדיאני בעדלאידע, יורים מחופשיים, שלום - עליכם ומוקינים

במדינה

(המשך מעמוד 7)

חסול העדרים החל עוד לפני שנתיים, בשנה הראשונה של הבערות. התמותה, ומי כירה מוגברת, דיללו אותם. השנה קיווה השייד, ולא פחות ממנו איבריהם הרועה, כי השדות ינבטו והגבים יתמלאו מים. תחת זאת באה בצורת קשה עוד יותר. השדות התמרדרו לרגבים יבשים, הגבים נשארו ריקים, האורות החלו נחרבות והצאן התנפת, גווע והתפטר לעיני בני השבט. אפילו כאשר רצו להובילו לשוק בבאר-שבע נמנע מהם מוצא זה, בגלל ההסגר שהוטל בעקבות מחלת הפה והטלפיים. רק לפני כמה שבועות נפתח השוק מחדש.

נזקי השנה שעברה. לא היתה זו הבערות הראשונה שבה התנסו בדואי הנגב. אולם מעט מאד זכרו בצורת כזו, שפקדה את שדותיהם שלוש שנים רצופות. הבערות הקשה האחרונה ארעה ב-1946, וכדי להקל על מצוקת הרעב, העסיקה ממשלת המנדט אלפי בדואים בסלילת כביש הרעב. את עזריהם העבירה לשדות בצפון הארץ, או התירה להעבירם לעבר הירדן.

לפני שנה הלכה ממשלת ישראל בעקבות ממשלת המנדט, העסיקה כ-150 בדואים כדי לילת כבישים בנגב. אך התעסקה הופסקה מאז. הבדואים, שהאמינו כי לא תיתכן בצורת גם בשנה שלישית, שקעו בחובות כדי לעבד שטחים רחבים ככל האפשר. כאשר לא באו הגשמים, ושני ענפי כלכלתם — הצאן והפלחה — חרבו, החלו מחפשים

וכמה מהם אף השיבו במברקים ישירים לקזבלנקה.

הצבת שניתקה את שרשרת החרם היתה האסון המזועזע בעיר החוף המרוקאית אגא-דיר, שנהרסה ברובה בעת רעידת האדמה לפני שבועיים, קברה תחת מפולותיה כ-6 אלפים מבין 48 אלף תושביה. אסון המוני זה אף הביא את הכנסת הישראלית לצעד הסרת-קדים — היא התיחדה השבוע עם זכר הקרבנות, הודיעה מסי קדיש לזו על השתתפותה בצער העם המרוקאי, הביעה תנחומיה לכל הנפגעים — ולא ליהודים בלבד.

לעומת זאת התייחסה העתונות הישראלית אל אסון אגאדיר כאילו היה זה אסון יהודי. היתה אולי סיבה לנקודת-מבט זו. כי אסונה של קהילת יהודי אגאדיר היה הכבד ביותר באופן יחסי: 1500 מתוך 2200 יהודי עזר החוף ניספו ברעש.

הסלקציה. ביחוד עקבו בדאגה אחרי הידיעות, שהגיעו באופן ישיר ממרוקו או דרך צרפת, 7000 יוצאי אגאדיר בישראל, המרוכזים בעיקר באיזור בית-שאן ובאזור באר-שבע. הם בתנו בעיון את רשימות הניצולים שהגיעו מדי יום. משפחה אחת מ' יוצאי אגאדיר, המתגוררת בזכרון יעקב, קמה מאבלה אחרי שלושה ימי אבל, כש הסתבר שבני המשפחה ניצלו. האחרים, ש' לא קיבלו ידיעות על קרוביהם, התאבלו עליהם כעל מתים.

רק מעטים מיוצאי אגאדיר השתתפו ב' עצרות האזכרה שערכה השבוע התאחדות עולי צפון אפריקה. בעצרת אזכרה כזאת, שנערכה בבית-הכנסת אוהל מעוד בתל-אביב, בהשתתפות שרים וחברי-כנסת, היו רק שתי עולות מאגאדיר, שבאו במיוחד מלוד. שאר חמשת המנינים שנוכחו בעצרת היו סתם יחידים, שבאו להשתתף באבל ההמוני.

כי קהילת אגאדיר נחשבת לאחת הקהי' לות היהודיות העתיקות ביותר בעולם. טען שר הדתות, הרב טולידנו, במחקר על יהדות אגאדיר, אצלה ביקר לפני תשע שנים: "יהודי אגאדיר הם ברובם מצאצאי אנוסי ספרד. יש אומרים שהם גרים שם מזמן שלמה המלך, ויש אומרים שבאו מצלות עשרת השבטים". הרב טולידנו אף הביא ראיות, שמהם של אגאדיר נגזר מהמלה העברית גדר.

שאר הדוברים בעצרות פרטו רק על נזמה אחת — הם תבעו ממלך מרוקו להתיר ליהודי ארצו לעלות לישראל. הם התעלמו לגמרי מהעובדה, שבשעה בה אפשר היה עדיין להעלות יהודים ממרוקו באופן חפשי, הנהיגה הסוכנות סלקציה. חלק ניכר מהמשי-פחות היהודיות שנספו באגאדיר, נפסל ל' עליה לישראל עקב משטר סלקציה זה.

נשים

האשה שברכת

מותה של מסעודה חנה טולידנו בת ה'76, אשתו של שר הדתות הרב יעקב משה טר' לידנו, היה הפתעה לאזרחי ישראל. מרבני תם לא ידעו כלה שלשר הדתות יש אשה. כי מסעודה חנה היתה האשה שמאחורי הקלעים, מהיום שנישאה לאברך המשי הצעיר בטבריה, לפני 62 שנה, ועד ה' מנותו לשר בישראל. שום מינוי או תפקיד

קאעד אל-עטאונה, בן-דודו של שייד שבט, "עוד לא העזנו אפילו לחשוב על זה". ולא מפני שבני אל-עטאונה אינם זקוקים לכסף. "יש אצלנו אנשים, ששק קמח הוא המתנה הנושגה ביותר שהם יכולים לחלום עליה," סיפר בצער.

היה ברור שהלחץ הכפול — של רעב וחוסר-מרעה — ירחוף את הבדואים צפונה בכל מחיר. ובצפון יושבים ישובים עבריים, שהיו הודפים בכוח את הפלישה הבדואית. ברגע האחרון ממש נמצא מוצא של שלום: שדות פלחה, שמיעוט הגשמים לא העלה בהם יבולים הראויים לקציר, נפתחו בפני עדרי הבדואים. הלחץ המידי הופג, אך הבעיה נשארה עדיין חרוקה מאד מפתרון. כי ה' מרעה שסופק לבדואים על-חשבון משרד החקלאות, יכול להספיק לעדרים לימים את-דים, לא לעונה שלמה. מה יהיה אחרי ש' יכלה מרעה זה?

"אללה רק יודע!" השיב אחד השייכים. "עכשיו אנהו צועקים שמתים מרעב, אבל זה עוד לא כלום. הרעב האמיתי עוד לפ' יגנו, ישמרנו האל!"

יחסים מרחביים

אחרי האסון

חודשים מעטים בלבד אחרי שמרוקו הו' ידיעה על ביטול קשרי הדואר שלה עם יש' ראל, בעקבות הצטרפותה לארגון הדואר של הליגה הערבית, חודשו השבוע קשרים אלה עם ישראל. לא היתה כל הכרזה רש' מית על כך, והקשרים עדיין לא חודשו במ' לואם. אולם במשך השבוע קיבלו אורחים ישראלים רבים מברקים שנשלחו ממרוקו,

מקורות-פרנסה אחרים, שיאפשרו את קיומם. המיבחר היה מצומצם ביותר. אלה שהצ' ליהו למצוא עבודה בפרדסי הצפון, גורשו לרוב על-ידי מזכירי לשכות-העבודה, שדאגו למבוטליהם. ההברחה, שפעם סיפקה קיום לקרוב ל-10% מן האוכלוסיה הבדואית, הפכה אף היא עסק מצומצם. ל-15 אלף הבדואים של ישראל לא נותר, אפוא, אלא לצפות לתשלום משרד החקלאות עבור נזקי הבערות.

גשם הכספים היה נדיר עוד יותר מן הגשם הטבעי. אמנם הקציבה הממשלה מיליון ל"י לבדואים, אולם משך כמעט שנה לא חולקו אלא כמה רכבות ל"י, לשלושה שבטים בלבד. החלוקה נעשתה באמצעות בנק הפועלים. באר-שבע, כאשר היה הבדואי מופיע בבנק, ובידו המיסמכים המזכים אותו לפיצויים, היה זוכה לתשובה אחידה: אין עדיין כסף.

אך פנה עורף לדלפק, וניגשו אליו אנ' שים שהציעו לו כסף מוזמן, תמורת העברה בלתי-חוזרת של זכות הפיצויים שלו. עבור השירות גבו האנשים כמה אחוזים שמינים, מבלי שהדבר יעלה להם מאומה. כי ברגע שהיו מציגים את ההמחאות בפני אותו פקיד, שהשיב את פני הבדואי ריקם, היה מסתבר לפתע כי יש לו כסף לפרעון ה' חשבון.

הרעב עוד לפנינו. לא היתה זו ה' שעוריה היחידה הקשורה בתשלום פיצויי הבערות. כיום מתכוננים חקלאים עבריים לקבל ממשרד החקלאות את הפיצויים המ' גיעים להם עבור נזקי הבערות של השנה השוטפת, ואילו רוב הבדואים לא ראו עדיין לירה אחת מן המגיע עבור השנה שעברה. "פיצויים בשביל השנה החדשה?" שאל

בגליון הבא של העולם הזה

גילויים שידהימו אותך — המחקר הרציני הראשון על התופעה החדשה שפלשה לחברה הישראלית, אחרי שהטביעה את חותמה על חיי החברה בארצות רבות —

אהבת נשים

אנשי-מדע, רופאים וסוציאולוגים מזהירים מפני התפשטותו של ההווי הלסבי בשכבות מסוימות של האוכלוסיה. מה גרם לכך? ממה ניוזנה התופעה? מה ממדיה בישראל כיום, ומה דרכי התרחבותה? "העולם הזה" יביא לך את הדעות המוסמכות של המדענים, את העובדות הכמוסות המאלפות — ואת וידוייה האישי גלוי-הלב של אמנית ישראלית ידועה. המעורה בהווי זה והמסבירה את מניעיו.

